COMISIA
EUROPEANĂ

Strasbourg, 17.12.2024
COM(2024) 704 final

Recomandare de

RECOMANDARE A CONSILIULUI

privind politica economică a zonei euro

{SWD(2024) 704 final}

Recomandare de

RECOMANDARE A CONSILIULUI

privind politica economică a zonei euro

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 136, coroborat cu articolul 121 alineatul (2),

având în vedere Regulamentul (UE) 2024/1263 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2024 privind coordonarea eficientă a politicilor economice și supravegherea bugetară multilaterală și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1466/97 al Consiliului[1], în special articolul 3 alineatul (3) litera (a),

având în vedere Regulamentul (UE) nr. 1176/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 noiembrie 2011 privind prevenirea și corectarea dezechilibrelor macroeconomice[2], în special articolul 6 alineatul (1),

având în vedere recomandarea Comisiei Europene,

având în vedere concluziile Consiliului European,

având în vedere avizul Comitetului economic și financiar,

având în vedere avizul Comitetului pentru politică economică,

întrucât:

(1) La 4 noiembrie 2024, Eurogrupul a emis o declarație în care a subliniat necesitatea unor acțiuni urgente pentru a aborda întârzierile în materie de productivitate, inovare și competitivitate ale Uniunii prin investiții ambițioase și reforme structurale. Acest apel la acțiune a fost ulterior consolidat de Consiliul European, care a emis o declarație la 8 noiembrie. Declarația Eurogrupului și declarația Consiliului European reflectă concluziile generale ale rapoartelor Draghi și Letta[3][4] și demonstrează o înțelegere comună a provocărilor cu care se confruntă economia Uniunii și a oportunităților de care poate profita. Acestea oferă contextul pentru punerea în aplicare a noului cadru de guvernanță economică („cadrul”), care a intrat în vigoare la 30 aprilie 2024. Cadrul vizează asigurarea sustenabilității datoriei publice și promovarea unei creșteri durabile și favorabile incluziunii prin realizarea de reforme și investiții prioritare. Planurile pe termen mediu prezentate de statele membre până în prezent pun accentul pe reformele și investițiile care vizează îmbunătățirea competitivității. Cadrul recunoaște rolul recomandării Consiliului privind politica economică a zonei euro, ca parte a semestrului european pentru coordonarea politicilor economice, de a furniza o evaluare a politicii macroeconomice pentru zona euro, inclusiv în ceea ce privește

1 JO L 1263, 30.4.2024, p. 1.
2 JO L 306, 23.11.2011, p. 25.
3 „Much more than a market” (Mult mai mult decât o piață), aprilie 2024 (Raportul Letta).
4 „The Future of European Competitiveness, Part A and B” (Viitorul competitivității europene, părțile A și B), septembrie 2024 (Raportul Draghi).

aspectele fiscale și nefiscale. Prin evidențierea principalelor provocări, priorități și recomandări macrostructurale și instituționale adresate în mod colectiv zonei euro în ansamblu și statelor sale membre, prezenta recomandare oferă o platformă de discuții în materie de politici cu privire la domeniile de interes comun ale statelor membre din zona euro.

(2) Zona euro a dat dovadă de o reziliență macroeconomică remarcabilă, menținând o dezinflație rapidă, cu un impact minim asupra ocupării forței de muncă. La acest rezultat pozitiv a contribuit și capacitatea zonei euro de a absorbi șocurile și de a se redresa, astfel cum s-a văzut în răspunsul său la pandemia de COVID-19 și la criza energetică. Această reziliență se datorează în mare parte răspunsului politic prompt al Uniunii, inclusiv al Băncii Centrale Europene (BCE) și al statelor membre, care a contribuit la amortizarea economiei în fața crizelor majore. În acest sens, situația bugetară solidă din mai multe state membre în 2019, activarea rapidă a clauzei derogatorii generale din Pactul de stabilitate și de creștere și noile instrumente ale Uniunii, cum ar fi NextGenerationEU și SURE, alături de cadrul financiar multianual („CFM”), au oferit zonei euro o marjă de manevră bugetară esențială, permițând un răspuns bugetar eficace. Transformarea structurală a zonei euro în ultimul deceniu a consolidat, de asemenea, reziliența acesteia. Piețele forței de muncă au devenit mai flexibile, iar sistemele financiare au demonstrat o robustețe mult mai mare decât în timpul crizei financiare mondiale. În perioada de după pandemia de COVID-19, consumul privat a beneficiat de transferurile puternice bazate pe piața forței de muncă și pe răspunsul politic, deși rata de economisire a rămas ridicată. Investițiile publice au fost consolidate prin Mecanismul de redresare și reziliență („MRR”) și prin alte fonduri ale Uniunii. Investițiile private au fost mult mai puțin dinamice, în special din 2022, în contextul înăspririi condițiilor financiare și al incertitudinii macroeconomice generalizate la nivel mondial. Între timp, contribuția exporturilor nete la creșterea PIB-ului a fost ușor pozitivă din cauza dinamicii slabe a importurilor, în timp ce, mai recent, exporturile au fost afectate de fragmentarea și restricțiile din ce în ce mai mari ale comerțului. În viitor, după 0,4 % în 2023, conform previziunilor, creșterea PIB-ului real va rămâne modestă, la aproximativ 0,8 % în 2024, dar va crește până la 1,3 % în 2025 și la 1,6 % în 2026. Se preconizează că un consum privat mai puternic va stimula accelerarea activității în 2025 și 2026, pe fondul unor creșteri susținute, deși mai lente, ale salariilor reale și al creșterii ocupării forței de muncă. Se preconizează că în următorii doi ani investițiile totale vor crește treptat, fiind sprijinite de investiții publice puternice finanțate la nivel național și la nivelul UE, și totodată că o creștere a cererii externe va sprijini exporturile.

(3) Inflația totală a crescut în urma crizei energetice la niveluri ridicate (atingând un nivel maxim de 10,6 % în octombrie 2022 pentru media zonei euro), dar se preconizează că va scădea la 2,1 % în 2025 și va continua să scadă la 1,9 % în 2026. Diferențele de inflație din zona euro, care s-au extins în anul 2022, s-au redus între timp și se preconizează că vor rămâne apropiate de mediile istorice. Procesul de dezinflație reflectă în mare măsură o inversare a forțelor exogene care a condus la creșteri puternice ale prețurilor la energie, alimente și servicii în ultimii trei ani. Acesta arată, de asemenea, impactul măsurilor de politică decisive luate de BCE. Ca răspuns la creșterea inițială a inflației, BCE a pus în aplicare o serie de majorări ale ratei dobânzii și a început să își lichideze achizițiile de active, cu scopul de a menține anticipațiile inflaționiste stabile și de a ține prețurile sub control. Deși gradul de restricționare a politicii monetare s-a temperat recent, se preconizează că ratele dobânzilor de politică monetară vor rămâne suficient de restrictive atât timp cât este necesar pentru a asigura revenirea inflației la obiectivul pe termen mediu de 2 % al BCE.

(4) Pieţele forţei de muncă au rămas puternice în 2024, în pofida deteriorării activităţii economice. Ocuparea forţei de muncă a crescut cu 3 milioane în zona euro între sfârşitul anului 2022 şi jumătatea anului 2024, iar numărul de locuri de muncă a atins un nivel record. Creşterea ocupării forţei de muncă a fost puternică pentru toate grupele de vârstă, indiferent de sex şi de nivelul de instruire. De asemenea, participarea la forţa de muncă a crescut, atingând un nou nivel record în 2024, deşi există în continuare provocări pentru femei, pentru lucrătorii tineri şi în vârstă, pentru romi şi pentru persoanele cu handicap. La fel ca multe alte economii avansate, zona euro a beneficiat de fluxuri mari de migraţie, inclusiv din Ucraina şi din alte zone, care au contribuit la oferta de forţă de muncă şi la reducerea deficitului de forţă de muncă în unele sectoare. Rata şomajului în zona euro s-a stabilizat aproximativ la nivelul minim istoric de 6,3 % în octombrie 2024. Tendinţa de creştere a deficitului de forţă de muncă şi de competenţe determinată de scăderea populaţiei în vârstă de muncă şi de cererea de noi competenţe şi agravată de redresarea rapidă în urma recesiunii provocate de pandemie a scăzut într-o oarecare măsură, dar persistă deficite semnificative de forţă de muncă în mai multe sectoare. Profiturile mari ale întreprinderilor şi dinamica bilanţului au contribuit la o cerere de forţă de muncă solidă. Recent, ponderea întreprinderilor care declară că forţa de muncă este un factor care le limitează producţia şi rata locurilor de muncă vacante au scăzut de la vârfurile lor istorice, deşi rămân ridicate, situându-se peste nivelurile anterioare pandemiei.

(5) În 2023 şi 2024, salariile nominale au crescut ca urmare a unei inflaţii ridicate şi a unei pieţe a forţei de muncă tensionate. În trimestrul II 2024, remuneraţia nominală per angajat a crescut cu 4,5 % (media zonei euro) comparativ cu aceeaşi perioadă a anului 2023, o rată uşor mai scăzută decât cea observată în anul 2023. Previziunile Comisiei din toamna anului 2024 estimează o creştere robustă a salariilor nominale în 2024, preconizându-se o moderare în 2025. Salariile reale, care au scăzut în 2022 şi în prima jumătate a anului 2023, au început să se redreseze în al treilea trimestru al anului 2023. Creşterea cotei de profit în ultimii ani şi scăderea ulterioară a acesteia sugerează că întreprinderile absorb creşteri ale salariilor prin reducerea marjelor de profit, iar nu prin creşterea preţurilor. Prin urmare, redresarea treptată în curs a salariilor reale reflectă în mare măsură dinamica redresării şi pare să fie în concordanţă cu revenirea la ţinta de inflaţie pe termen mediu de 2 % şi cu anticipaţiile privind inflaţia ţinute bine în frâu. Veniturile din partea inferioară a distribuţiei veniturilor au fost sprijinite atât prin transferuri guvernamentale, cât şi prin creşteri ale salariului minim în ultimul an. Cu toate acestea, sunt necesare eforturi suplimentare pentru a promova salarii adecvate şi locuri de muncă de calitate, deoarece riscul de sărăcie rămâne doar marginal mai scăzut decât în 2019, iar dificultăţile financiare ale lucrătorilor rămân ridicate după ce au crescut în timpul crizei energetice, atât pentru gospodăriile cu cele mai mici venituri, cât şi pentru gospodăriile cu venituri medii inferioare.

(6) Zona euro are probleme structurale de lungă durată, printre care se numără stagnarea productivităţii, inovarea limitată şi difuzarea limitată a tehnologiilor digitale, preţurile ridicate la energie şi sarcina administrativă, care îi afectează competitivitatea. Creşterea productivităţii totale a factorilor – un indicator al productivităţii care elimină creşterea ocupării forţei de muncă şi a capitalului – a stagnat în ultimele decenii, mai mult decât în alte regiuni internaţionale similare, cum ar fi Statele Unite, ceea ce a generat preocupări cu privire la capacitatea zonei euro de a menţine competitivitatea într-un mediu global marcat de schimbări tehnologice rapide. Răspunsul la aceste provocări necesită o abordare multidimensională care să includă accelerarea inovării şi dezvoltarea de tehnologii şi infrastructuri digitale şi curate avansate, inclusiv prin încurajarea ajustării modelelor de afaceri şi abordarea deficitului de competenţe,

precum și prin îmbunătățirea accesului la infrastructura digitală, acolo unde este necesar. În plus, facilitarea difuzării inovării între industrii și întreprinderi, creșterea competențelor forței de muncă, în special a competențelor verzi și digitale, reducerea sarcinii administrative, aprofundarea pieței unice, integrând totodată piețele de capital ale Uniunii rămân, de asemenea, esențiale. În plus, prețurile mai mari la energie decât la omologii internaționali erodează competitivitatea din punctul de vedere al costurilor a mai multor industrii. Acest lucru dezavantajează întreprinderile, în special în ceea ce privește industriile mari consumatoare de energie care se bazează pe petrol și gaze.

(7) Uniunea se remarcă la nivel mondial în ceea ce privește cercetarea fundamentală (sau de bază), are niveluri comparabile de cheltuieli publice pentru C&D în comparație cu concurenții săi, dar înregistrează întârzieri în ceea ce privește cercetarea aplicată și traducerea în produse vandabile, în special în ceea ce privește inovarea digitală de înaltă tehnologie. Este extrem de important ca zona euro și Uniunea să nu rămână în urma altor economii majore în ceea ce privește tendințele actuale în materie de inovare, inclusiv tranziția verde, digitalizarea, inteligența artificială (IA), semiconductorii și informatica cuantică, spațiul și biotehnologia. Având în vedere importanța lor din ce în ce mai mare, dezvoltarea capacităților în domeniul tehnologiilor digitale strategice și exploatarea punctelor noastre forte sunt esențiale pentru consolidarea suveranității tehnologice și a rezilienței UE și pentru menținerea autonomiei noastre strategice deschise. În plus, barierele din calea mobilității cunoștințelor și a talentelor în țările europene pot împiedica realizarea deplină a potențialului Uniunii în materie de inovare, productivitate și competitivitate. Stimularea productivității va necesita o accelerare a inovării și stimularea investițiilor în C&D, în special din partea sectorului privat, inclusiv prin investiții publice suficiente și bine calibrate în C&D, care pot mobiliza eforturile private în domeniul C&D. Investițiile în capitalul uman au devenit vitale pe măsură ce economiile se confruntă cu presiunile schimbărilor tehnologice rapide. Deși rata de absolvire a învățământului terțiar în Europa se îmbunătățește în general, există un declin îngrijorător al performanței în ceea ce privește competențele de bază în rândul tinerilor și progrese mult prea limitate în ceea ce privește participarea adulților la învățare, ceea ce împiedică rezultatele educației și creșterea productivității în viitorul apropiat. În plus, dubla tranziție către digitalizare și înverzire necesită dezvoltarea de noi competențe, de la competențe de bază la competențe mai avansate și specializate. Toate aceste aspecte trebuie să fie abordate cu inițiative specifice în materie de educație și formare. Acordând prioritate educației, formării și dezvoltării competențelor, Uniunea poate stimula inovarea, productivitatea și competitivitatea.

(8) Întreprinderile din Uniune au nevoie de condiții favorabile pentru a facilita economiile de scară, pentru a-și stimula creșterea și extinderea și pentru a le ajuta să prospere pe piețele mondiale. Potrivit sondajelor, complexitatea mediului de reglementare, obligațiile de raportare cumulative și normele fiscale complicate afectează adesea deciziile de investiții ale întreprinderilor și perspectivele de extindere în zona euro și în Uniune. Tensiunile geopolitice, restricțiile comerciale și preocupările în materie de securitate economică, care afectează accesul la materii prime și tehnologii critice, au, de asemenea, un impact asupra creșterii acestora. Accelerarea tranziției către o economie mai circulară ar contribui la remedierea deficitului de materii prime critice, iar stimularea investițiilor cu partenerii noștri internaționali poate consolida și mai

mult competitivitatea industriei europene[5]. Mobilizarea resurselor pentru sectoarele care prezintă un potențial de creștere ridicată a productivității necesită eliminarea blocajelor din calea realocării capitalului și a forței de muncă. Pe piața energiei, interconexiunile suficiente ale rețelei și utilizarea eficientă a celor existente, în special la nivel transfrontalier, sunt esențiale pentru conectarea producătorilor și a consumatorilor din zone geografice extinse. În plus, creșterea eficienței energetice și implementarea și utilizarea tehnologiilor din surse regenerabile și a altor tehnologii cu emisii scăzute de dioxid de carbon, inclusiv prin intermediul comunităților energetice, sunt esențiale pentru a permite răspunsul părții de consum, pentru a spori rolul flexibilității și pentru a contribui la reducerea costurilor energiei. Eliminarea barierelor administrative și facilitarea autorizațiilor pot sprijini activitatea întreprinderilor și investițiile. Reformele structurale sprijinite de fondurile Uniunii, inclusiv MRR, contribuie la stimularea competitivității statelor membre. Creșterea și dezvoltarea sustenabile contribuie la reducerea disparităților dintre regiunile europene. Cu toate acestea, la peste 30 de ani de la crearea pieței unice, întregul potențial al acesteia rămâne insuficient exploatat. Politicile de creștere a productivității la nivel național ar putea fi mai bine identificate, prioritizate și coordonate. Nu toate statele membre au instituit consilii naționale pentru productivitate în acest scop sau și-au utilizat în mod eficace potențialul. Intensificarea convergenței în materie de reglementare și a integrării economice ar putea stimula investițiile private, productivitatea și capacitatea de inovare, precum și diversificarea și securitatea lanțurilor de aprovizionare pentru întreprinderile din Uniune. Uniunea va trebui, de asemenea, să abordeze cu atenție posibilele compromisuri între implicarea în continuare în comerțul deschis și consolidarea securității economice, precum și între realizarea obiectivelor Pactului pentru o industrie curată și garantarea unor condiții de concurență echitabile la nivel mondial prin utilizarea în continuare a instrumentelor de apărare comercială împotriva practicilor comerciale neloiale. Acestea necesită o abordare coordonată și o complementaritate a politicilor, atât la nivelul statelor membre, cât și la nivelul Uniunii.

(9) Economisirea este abundentă în zona euro. Dacă sunt canalizate către investiții productive prin intermediul piețelor de capital, economiile pot oferi un sprijin financiar semnificativ pentru transformările verzi și digitale, contribuind la eliminarea decalajului în materie de competitivitate. În ultimii ani, condițiile stricte de finanțare bancară au îngreunat investițiile, deoarece o mare parte a societăților din zona euro se bazează pe sectorul bancar ca sursă de finanțare. Cu toate acestea, costul creditelor acordate întreprinderilor este în scădere, aliniindu-se la scăderea ratelor de politică monetară. Capitalul de risc și finanțarea nebancară, în special pentru întreprinderile inovatoare, nu sunt disponibile la fel ca în Statele Unite. Deși investițiile publice, cu sprijinul MRR și al altor fonduri ale Uniunii, pot juca un rol, provocarea de a spori competitivitatea zonei euro, împreună cu sprijinirea investițiilor verzi și digitale, implică nevoi mari de finanțare privată. Piețele de capital fragmentate nu pot oferi o finanțare adecvată care să corespundă acestei provocări în materie de investiții. O uniune europeană a economiilor și investițiilor, astfel cum s-a sugerat în rapoartele Letta și Draghi, ar putea promova o mai mare complementaritate între uniunea piețelor de capital și uniunea bancară și ar putea contribui la mobilizarea bogăției enorme de economii private pentru a oferi oportunități de investiții adecvate. În general, acest

[5] Inclusiv prin inițiativa „Global Gateway” și abordarea „Echipa Europa”.

lucru ar putea contribui la facilitarea finanțării inovării, a decarbonizării industriale și a tranziției verzi și a celei digitale. Cu toate acestea, creșterea rezervei de proiecte în care se poate investi în zona euro ar necesita, de asemenea, o integrare mai profundă a piețelor de bunuri și servicii, precum și o simplificare a reglementărilor.

(10) Crizele recente și reacția politică necesară au condus la creșterea nivelului datoriei publice guvernamentale și la deficite semnificative în unele state membre din zona euro. Această moștenire, împreună cu creșterea costurilor legate de îmbătrânirea populației, reprezintă o provocare pentru sustenabilitatea finanțelor publice în următorii ani. Factorii de decizie politică vor trebui să creeze rezerve bugetare și să investească într-o tranziție verde și digitală echitabilă, în reziliența socială și economică, inclusiv Pilonul european al drepturilor sociale, în securitatea energetică și, dacă este necesar, în consolidarea capabilităților de apărare[6]. Atingerea acestui echilibru va necesita o stabilire atentă a priorității cheltuielilor publice și coordonarea politicilor pentru a asigura sprijinirea investițiilor necesare pentru a realiza o creștere economică durabilă și favorabilă incluziunii și pentru a spori reziliența. Politicile bugetare prudente vor contribui la un mix echilibrat de politici, în timp ce stabilitatea financiară va juca un rol esențial în consolidarea bazelor economice ale zonei euro și în asigurarea poziției acesteia în economia mondială. Se preconizează că noul cadru de guvernanță economică și, în special, utilizarea creșterii cheltuielilor nete ca indicator operațional unic în punerea în aplicare a Pactului de stabilitate și de creștere vor consolida rolul stabilizatorilor automați în zona euro.

(11) După ce a atins un nivel maxim în primul trimestru al anului 2021, ponderea medie a datoriei publice în PIB pentru statele membre din zona euro a fost în scădere, ajungând la 88,9 % din PIB la sfârșitul anului 2023. Se preconizează că ponderea datoriei agregate va crește ușor în perioada 2024-25 (la 89,6 % din PIB). Această creștere preconizată reflectă costuri mai ridicate cu serviciul datoriei, în combinație cu o încetinire a creșterii nominale a PIB-ului din cauza scăderii inflației, în timp ce deficitele primare ridicate continuă să afecteze dinamica datoriei. În același timp, se preconizează că ajustările datorie-deficit vor crește datoria în perioada 2024-25. Ponderea datoriei publice diferă de la o țară la alta: până la sfârșitul anului 2025, se preconizează că majoritatea statelor membre vor avea o pondere a datoriei în PIB mai mică decât în 2020. Cu toate acestea, 11 state membre din zona euro ar avea în continuare ponderi ale datoriei de peste 60 %, cinci state membre rămânând la un nivel peste 100 %. Având în vedere că datoria pentru zona euro este încă peste nivelurile anterioare pandemiei și că provocările în materie de sustenabilitate sunt predominante în multe state membre, sunt necesare strategii susținute și treptate de reducere a datoriei, în conformitate cu noul cadru de guvernanță economică, pentru a asigura sustenabilitatea datoriei și pentru a reconstrui rezervele bugetare. În același timp, stimularea reformelor și a investițiilor ar putea consolida creșterea PIB-ului, contribuind, de asemenea, la sustenabilitatea finanțelor publice. Se estimează că orientarea fiscală în zona euro a fost restrictivă în 2024 (½ % din PIB) și se preconizează că va fi ușor restrictivă în 2025 (puțin peste ¼ % din PIB). Punerea în aplicare corespunzătoare a noului cadru bugetar ar implica o orientare fiscală ușor restrictivă a zonei euro și în 2026. După expansiunile puternice din ultimii ani, acest

[6] Aceste eforturi se vor baza în plus pe viitoarea Strategie a UE privind o uniune a pregătirii pentru situații de criză, care va oferi un cadru pentru o abordare cuprinzătoare, care să țină seama de toate riscurile, pentru a anticipa, a preveni și a răspunde la diverse riscuri în întreaga Uniune.

lucru este adecvat în zona euro, deși există diferențe mari între statele membre. Având în vedere necesitatea de a consolida în continuare sustenabilitatea finanțelor publice și de a sprijini în continuare procesul dezinflaționist în curs, sunt necesare politici prudente. Consolidarea bugetară treptată și diferențiată, combinată cu reforme și investiții, precum și disponibilitatea MRR și a altor fonduri ale Uniunii sunt menite să protejeze creșterea economică și să stimuleze creșterea potențială în zona euro.

(12) Consolidarea finanțelor publice este esențială pentru abordarea crizelor viitoare și pentru asigurarea sustenabilității sistemelor de pensii, de asistență medicală și de îngrijire pe termen lung. Conform previziunilor, cheltuielile legate de îmbătrânirea populației vor crește, cu variații semnificative de la un stat membru la altul, determinate în special de creșterea costurilor cu pensiile, precum și a costurilor cu îngrijirea pe termen lung și cu asistența medicală. Ajustarea necesară a finanțelor publice prezintă provocări, subliniind necesitatea de a gestiona cu atenție veniturile și cheltuielile. În zona euro, veniturile publice au rămas, în medie, stabile la aproximativ 45,6 % din PIB în ultimele două decenii, în timp ce cheltuielile au crescut în timpul crizei financiare și al pandemiei de COVID-19. Se preconizează că ponderea veniturilor a crescut în 2024, din cauza veniturilor excepționale provenite din impozite și contribuții sociale legate de o piață a forței de muncă puternică, și se preconizează că va continua să crească în 2025, ca urmare a măsurilor discreționare în materie de venituri. Cu toate acestea, este posibil ca structura actuală a veniturilor fiscale să nu fie întotdeauna optimă, iar sarcina fiscală asupra costului forței de muncă în zona euro este relativ ridicată în comparație cu alte economii avansate. Acest lucru este deosebit de relevant în contextul necesității de a maximiza participarea pe piața forței de muncă pe o piață a forței de muncă puternică, unde deficitul de forță de muncă reprezintă un motiv de îngrijorare. Ar fi benefică o reorientare a sarcinii fiscale de la impozitarea veniturilor salariale la alte impozite care pot avea un impact mai redus asupra creșterii economice și care au un efect mai mic de denaturare, cum ar fi impozitele pe proprietate sau taxele de mediu. Revizuirile specifice ale stimulentelor din sistemele fiscale și de prestații sociale ar putea contribui la atenuarea deficitului de forță de muncă, menținând în același timp un flux stabil de venituri, sprijinind ajustarea necesară a finanțelor publice. Deși ponderea totală a cheltuielilor în PIB a scăzut din 2021, aceasta rămâne ridicată în comparație cu nivelurile anterioare pandemiei de COVID-19. Se preconizează că ponderea cheltuielilor se va stabiliza la aproximativ 49,6 % din PIB în 2024-2025, deoarece limitările cheltuielilor curente primare legate de punerea în aplicare a noului cadru bugetar al Uniunii ar fi compensate de creșterea cheltuielilor cu dobânzile.

(13) Sistemul financiar al zonei euro s-a dovedit a fi solid, în contextul creșterii rapide a ratelor dobânzilor, și se confruntă în prezent cu un context macroeconomic incert, cu o cerere de împrumuturi modestă și cu vulnerabilități în sectorul imobiliar din mai multe state membre. În ultimii ani, rentabilitatea puternică a întreprinderilor a ajutat întreprinderile să își onoreze datoriile, în pofida înăspririi condițiilor de finanțare. Cu toate acestea, creșterea economică slabă și creșterea costurilor forței de muncă pot spori vulnerabilitățile în unele sectoare. În special, prețurile proprietăților imobiliare comerciale au scăzut brusc, ceea ce a generat preocupări cu privire la serviciul datoriei, în timp ce evoluțiile prețurilor locuințelor au variat puternic de la un stat membru la altul. Reziliența sectorului bancar a fost sprijinită de un cadru prudențial solid, care include cerințe de capital mai ridicate și aplicarea unor măsuri bazate pe debitori. Creditele neperformante rămân scăzute, dar prezintă semne de deteriorare în sectorul imobiliar. Sectorul financiar nebancar aflat în creștere se confruntă, de asemenea, cu vulnerabilități atunci când neconcordanțele de lichidități nu sunt

atenuate, iar efectul de levier este excesiv, ceea ce ar putea amplifica ajustările prețurilor în cazul unei corecții bruște a pieței.

RECOMANDĂ statelor membre din zona euro să ia măsuri, în mod individual, inclusiv prin punerea în aplicare a planurilor lor de redresare și reziliență și, în mod colectiv, în cadrul Eurogrup, pentru perioada 2025-2026, astfel încât:

(1) Competitivitate

Să stimuleze productivitatea prin orientarea resurselor către sectoare cu un grad ridicat de productivitate și cu potențial ridicat de productivitate, printr-o mai bună funcționare a piețelor de bunuri și servicii. Să abordeze fragmentarea ecosistemelor de inovare și să consolideze capacitatea acestora de a genera inovații revoluționare, inclusiv în ceea ce privește tehnologiile și infrastructura digitale și curate de vârf, și să intensifice adoptarea de noi tehnologii digitale și curate și de activități inovatoare în sens mai larg. Să încurajeze cheltuielile întreprinderilor pentru cercetarea aplicată și inovații și tranziția către produse vandabile. Să urmărească politici de încurajare a adoptării de soluții digitale și de înaltă tehnologie în întreprinderi. Să sporească eficiența și capacitatea întreprinderilor de a atinge o scară optimă, în special prin aprofundarea pieței unice. Să îmbunătățească mediul de afaceri prin reducerea sarcinii administrative și a complexității reglementărilor și prin eliminarea obstacolelor în calea investițiilor. Să se asigure că politica industrială este direcționată în mod eficace către sectoare și tehnologii strategice, asigurându-se că sprijinul public nu denaturează condițiile de concurență echitabile de pe piața unică și contribuie efectiv la competitivitatea zonei euro și la autonomia strategică deschisă a acesteia. Să încurajeze spiritul antreprenorial și crearea de noi întreprinderi.

Să dezvolte o uniune europeană a economiilor și investițiilor, inclusiv prin aprofundarea legăturilor dintre proiectele uniunii piețelor de capital și cele ale uniunii bancare, pentru a sprijini creșterea economică și investițiile și pentru a îmbunătăți competitivitatea. Să dezvolte în continuare uniunea bancară prin realizarea de progrese cu privire la toate elementele sale și să finalizeze reforma cadrului de gestionare a crizelor și de asigurare a depozitelor, cu scopul de a obține un rezultat ambițios, coerent și eficace care să răspundă obiectivelor revizuirii. Să adopte măsurile restante din Planul de acțiune privind uniunea piețelor de capital din 2020 și să asigure punerea în aplicare rapidă a măsurilor deja convenite și să avanseze lucrările cu privire la măsurile identificate de Eurogrup în direcția unui sistem de reglementare și supraveghere competitiv și consecvent pentru piețele de capital. Să îmbunătățească accesul la finanțare adecvată pentru ca întreprinderile să se dezvolte și să investească, în special IMM-urile inovatoare, precum și accesul cetățenilor la o gamă mai largă de posibilități de investiții pe piețele de capital. Să mobilizeze sprijinul Uniunii prin intermediul instrumentelor financiare pentru a îmbunătăți accesul la capital al IMM-urilor, în special pentru inovare și extindere, maximizând impactul finanțării din partea Uniunii. Să mobilizeze capitalul de risc – în special pentru întreprinderile nou-înființate și cele în curs de extindere – prin piețe de capital europene funcționale și integrate pentru a canaliza economiile și capitalul de risc, atât din interiorul, cât și din afara Uniunii.

Să promoveze perfecționarea și recalificarea forței de muncă și locurile de muncă de calitate în vederea creșterii productivității și a sprijinirii unei tranziții verzi și digitale echitabile. Să promoveze integrarea pe piața forței de muncă, în special a grupurilor subreprezentate, inclusiv prin consolidarea politicilor active în domeniul pieței forței

de muncă (ALMP). Să îmbunătățească politicile în materie de educație și formare, inclusiv educația și formarea profesională, pentru a îmbunătăți rezultatele în materie de educație și pentru a asigura o mai bună corelare între cererea și oferta de profiluri de competențe.

Să promoveze investițiile tangibile și intangibile în tehnologii și infrastructuri critice și în domenii prioritare comune, cum ar fi tranziția digitală și tranziția verde, precum și consolidarea capabilităților de apărare prin mobilizarea capitalului privat și asigurarea investițiilor publice necesare. Să stimuleze investițiile în cercetare și dezvoltare (C&D), în special prin facilitarea cheltuielilor sectorului privat prin îmbunătățirea condițiilor-cadru pentru investiții, reforme structurale și prin îmbunătățirea coordonării finanțării publice, inclusiv la nivelul Uniunii. Să continue punerea în aplicare rapidă a planurilor de redresare și reziliență și să utilizeze pe deplin programele politicii de coeziune. Să sporească eficacitatea măsurilor de politică ce vizează creșterea productivității prin asigurarea identificării, a coordonării și a stabilirii adecvate a priorității măsurilor, inclusiv prin îmbunătățirea guvernanței, implicarea autorităților locale și regionale și utilizarea mai eficace a consiliilor naționale pentru productivitate.

(2) Reziliență

Să crească în continuare participarea pe piața forței de muncă, să faciliteze integrarea pe piața forței de muncă a grupurilor subreprezentate, în special a femeilor, a tinerilor, a persoanelor slab calificate, precum și a persoanelor cu handicap și a persoanelor care provin dintr-un context de migrație. Să elimine obstacolele din calea participării la forța de muncă, inclusiv prin îmbunătățirea accesului la educația și îngrijirea timpurie și la îngrijirea pe termen lung, precum și a calității acestora. Să ia măsuri pentru a facilita migrația legală gestionată a resortisanților țărilor terțe cu ocupații pentru care există un deficit de forță de muncă, în complementaritate cu mobilitatea echitabilă a forței de muncă și cu valorificarea ofertei de forță de muncă și a competențelor din interiorul Uniunii.

În conformitate cu practicile naționale și respectând rolul partenerilor sociali, să consolideze condițiile care sprijină creșterea durabilă a salariilor și a productivității, în special pentru persoanele cu venituri mici și medii. Negocierile salariale ar trebui să ia în considerare dinamica competitivității fiecărui stat membru și să evite să contribuie la divergențe de durată în materie de competitivitate în cadrul zonei euro. Să asigure implicarea efectivă a partenerilor sociali în procesul de elaborare a politicilor și să consolideze dialogul social.

Să consolideze stimulentele pentru muncă prin transferarea sarcinii fiscale de la forța de muncă, inclusiv prin reforme specifice ale sistemelor fiscale și de prestații sociale. Să ia măsuri de combatere a sărăciei prin protejarea și consolidarea sistemelor durabile de protecție socială și incluziune, inclusiv a accesului la locuințe sustenabile și la prețuri accesibile.

Să elaboreze și să pună în aplicare o strategie cuprinzătoare la nivelul Uniunii pentru a completa și a reuni strategii naționale pentru electrificare eficace și tranziția verde, inclusiv printr-o creștere bruscă a producției de energie din surse regenerabile și prin reduceri suplimentare ale utilizării combustibililor fosili importați. În special, interconexiunile de rețea suficiente și eficiente, în special interconexiunile transfrontaliere, sunt esențiale pentru conectarea producătorilor și a consumatorilor din zone geografice extinse. Să intensifice eforturile de îmbunătățire a gradului de

pregătire pentru evoluțiile negative, inclusiv pentru schimbările climatice și riscurile legate de natură, în special în regiunile cele mai expuse.

(3) Stabilitate macroeconomică și financiară

Să asigure respectarea noului cadru bugetar și să îmbunătățească sustenabilitatea datoriei, să mențină ratele naționale de creștere a cheltuielilor nete în fiecare stat membru, conform recomandării Consiliului. Acest lucru ar trebui să conducă la ajustări bugetare diferențiate în mod corespunzător și la o orientare fiscală generală ușor restrictivă a zonei euro în 2025 și 2026.

Atunci când definesc strategii fiscale, să urmărească îmbunătățirea calității și eficienței măsurilor privind cheltuielile și veniturile, menite să reducă evaziunea fiscală și evitarea obligațiilor fiscale, și să alinieze strategiile la obiectivele de politică, cum ar fi redirecționarea sarcinii fiscale de la forța de muncă la baze fiscale care denaturează mai puțin concurența.

Să monitorizeze riscurile la adresa stabilității macrofinanciare legate de calitatea activelor și reevaluarea activelor și să consolideze supravegherea macroprudențială a sectorului de intermediere financiară nebancară.

Atunci când adoptă măsuri suplimentare pentru aprofundarea uniunii economice și monetare (UEM), să țină seama de învățămintele desprinse din conceperea și punerea în aplicare a răspunsului cuprinzător al Uniunii în materie de politică economică la criza provocată de pandemia de COVID-19. Să facă în continuare progrese în ceea ce privește aprofundarea UEM cu respectarea deplină a pieței interne a Uniunii și într-un mod deschis și transparent față de statele membre care nu fac parte din zona euro. Să continue să consolideze rolul monedei euro pe plan internațional și să înregistreze noi progrese în activitatea dedicată monedei euro digitale.

Adoptată la Strasbourg,

Pentru Consiliu,
Președintele